

A POROSZ ÉS BAJORORSZÁGI KÖNYVTÁRNOKOK FIZETÉSEI 1884/5-BEN.

Előbbi közleményeink kiegészítéséül érdekesnek tartjuk a porosz- és bajorországi könyvtárnokok fizetéseiről s a könyvtárak dotatiójáról szóló kimutatást itt közzétenni úgy, a hogy azt a „*Centralblatt für Bibliothekswesen*“¹ című szakfolyóirat hivatalos adatok alapján összeállította.

E kimutatás igen tanulságos s a könyvtárak dotatiójához úgy mint a könyvtárnokok fizetéseihöz érdekes adalékot nyújt. Anélkül, hogy a kimutatást megjegyzéssel kísérni akarnánk, közöljük azt egész terjedelmében, amint következik.

A porosz állam nyilvános könyvtárának költségvetése 1884/85-ben.

Fejezet	Czím	kiadások	
		Személyi	Tárgyi
		Márka	Márka
	I.		
	I. A berlini királyi könyvtár.		
	A) Rendes kiadások :		
112	12 Fizetések : Márka		
	1 Főkönyvtárnok ² 9,000		
	12 könyvtárnok és ör 3—6000 ³ (i. D. 4500) 54,000		
	3 titkár 1800—4200 (i. D. 3000) 9,000		
	1 segédhivatalnok 1,800		
	9 könyvt. szolgál 960—1350 (i. D. 1155) 10,395		
	2 háziszolga 960 resp. 810 <u>1,770</u>	85,965	
	13 A tisztviselők készpénzbeli lakáspótlékára	11,940	
	14 Egyéb személyi kiadások: Segéd- dek, könyvelők, segédhivatal- nokok, felügyelők, futárok stb. jutalmazására, valamint rend- kívüli díjazásokra és segélyekre a hivatalnokoknak	21,200	

¹ 1884-iki folyam 27. és 278. l. — ² 1886 óta a főkönyvtárnoknak *főigazgatói* czíme és rendes fizetésén kívül még 2200 márka fizetés- és lakbérpótléka, vagyis összesen: 12,200 márka évi jövedelme van. — ³ 1886 óta a kéziratosztályhoz egy osztályfőnöki állást rendszeresítettek, 6900 márka fizetéssel. Szerk.

Fejezet	Czím	kiadások	
		Személyi	Tárgyi
	15	A gyűjtemények fentartására és szaporítására.....	Márka Márka 96,000
	15a.	Az épületek és kert fentartására	6,575
	16	Egyéb tárgyi kiadásokra (irodaköltség, leltár, fűtés, világítás, adó, bér, nyomtatási költségek, tisztogatás stb.) Hozzáértve a jövőre eselő 9000 M.	29,854
		Összesen..	119,105 132,429
		Összesen : 251,534.	
		<i>B) Rendkívüli kiadások :</i>	
14	43	A hollandi palota (Niederländische Palais) megvételére Berlinben..	2.600,000
	44	Tatarozásra, bővítésre és berendezésre	410,000
	45	Kéziratok és zenei autografok bekötésére	6,000
		Összesen..	3.016,000
		Összesen : 3.016,000.	
		<i>C) Összeállítva :</i>	
		A rendes kiadások összege 251,534	119,105 132,429
		A rendkív. " " 3.016,000	3.016,000
		Összesen 3.267,534	119,105 3.148,429
		II. A hannoveri királyi könyvtár.	
		Újabb beszerzésekre, könyvkötésre, fűtésre.....	5,400
		Az épület fõntartására	150
		1 könyvtárnok fizetésére	4,500
		I. titkár (üresedésben) fizetésére .	
		II. titkár fizetésére (most csak megbízás útján betöltve).....	2,000
		2 könyvtári szolga fizetésére	
		Összesen..	6,500 5,550

Fejezet	Czím	kiadások	
		Személyi	Tárgyi
		Márka	Márka
		III. A wiesbadeni országos könyvtár.	
		A) Rendes kiadások:	
122	24	Fizetések: Márka	
		1 könyvtárnok	3,300
		2 könyvt. titkár 2700 + 1500	4,200
		(Hozzáértve a jövőre el- eső 300).	
		1 szolga	960
	25	A tisztviselők készpénzbeli	8,460
		Lakáspótlékára	1,476
	26	Egyéb személyi kiadásokra	315
	28	A gyűjtemények fentartására és szaporítására	7,250
	29	Az épület és kert fentartására	600
	30	Egyéb tárgyi kiadásokra	1,872
		Összesen	10,251
			9,722
		Összes kiadás	19,973
		IV. A kasseli rendi országos könyvtár.	
		(Költségvetés 1882—84.)	
		(Magán közlemény után.)	
		1. Újabb beszerzésekre és könyv- kötő munkára	10,000
		2. Tűzrendszabályok költségeire (1/L. 84. lép életbe)	500
		3. Irodaköltségekre, fűtésre, vilá- gításra stb.	624
		4. Az épület és felszerelés fön- tására	600
		5. Utcatisztításra	126
		6. I. könyvtárnok fizetésére és lakáspótlék (4200 + 660)	4,860
		7. II. könyvtárnok fizetésére és lakáspótlék (2400 + 660)	3,020

Fejezet	Czím	kiadások	
		Személyi	Tárgyi
	8. Titkár (rendesen 1500 + 3000) fizetésére és lakáspótlék (2700 + 432).....	Márka 3,132	Márka
	9. Gyakornok (rendesen 1400-ig) fizetésére és lakáspótlék (1200 + 0)	1,200	
	10. 1 könyvtári szolga fizetésére és lakáspótlékára (1075 + 180) (Azonkívül az 1. czimból 360 m. könyvkötői munkáért kap).	1,255	
		<u>13,467</u>	<u>11,850</u>
	Összes kiadás..	25,317	

6. mel- lékiet		Fizetések és jutal- mazások	Az egész költségvetés
	V. Egyetemi könyvtárak.		
	A) Rendes kiadások.		
	1. Königsberg.		
3	Költségvetés		46.099,50
	Beleértve :		
	1 főkönyvtárnok fizetését 5,400		
	4 ór	12,000	
	2 szolga.....	1,780	
	Összesen	19,180	
	2. Berlin.		
2	Költségvetés.....		39,256,—
	Beleértve :		
	1 könyvtárnok ..	6,000	
	3 ór	10,800	
	2 szolga.....	2,200	
	1 házi szolga.....	930	
	Tudományos segéd munkásokra .	4,500	
	Összesen	24,430	

6. mel- lélet		Fizetések és jutal- mazások	Az egész költségvetés
	<i>3. Greifswald.</i>	Márka	Márka
1	Költségvetés		29,983.—
	Beleértve :		
	1 könyvtárnok 5,400		
	3 ór 9,000		
	1 szolgál 1,000		
	Összesen	15,400	
	<i>4. Boroszló.</i>		
3	Költségvetés		45,087.—
	Beleértve :		
	1 főkönyvtárnok 5,400		
	4 ór 12,000		
	1 (ór)segéd 1,200		
	3 szolgál 2,660		
	1 házi szolgál 600		
	Összesen	21,860	
	<i>5. Halle.</i>		
2	Költségvetés		41,450.—
	Beleértve :		
	1 könyvtárnok 5,400		
	3 ór 9,000		
	2 szolgál 1,380		
	Összesen	15,780	
	<i>6. Kiel.</i>		
1	Költségvetés		29,610.—
	Beleértve :		
	1 könyvtárnok 5,400		
	2 ór 6,000		
	segéd 1,200		
	1 szolgál 930		
	Összesen	13,530	

6. mel- lektet		Fizetések és jutal- mazások	Az egész költtségvetés
	<i>7. Göttinga.</i>	Márka	Márka
	Költtségvetés		78,844—
	Beleértve:		
	1 főkönyvtárnok	6,000	
	8 ór	24,000	
	2 segéd	2,700	
	1 szolgálta	1,080	
	2 pedellus	2,160	
	1 fűtő	1,200	
	Összesen	37,140	
	<i>8. Marburg.</i>		
1	Költtségvetés		30,310—
	Beleértve:		
	1 könyvtárnok	1,200	
	3 ór	9,000	
	segéd	1,500	
	1 szolgálta	1,080	
	Összesen	12,780	
	<i>9. Bonn.</i>		
2	Költtségvetés		44,412—
	Beleértve:		
	4 tudományos hivatalnok	12,600	
	1 segéd	450	
	2 szolgálta	2,130	
	Összesen	15,180	
	<i>10. Münster.</i>		
1	Költtségvetés		19,930—
	Beleértve:		
	1 könyvtárnok	4,000	
	1 titkár	2,000	
	1 szolgálta	930	
	segédekre	1,500	
	Összesen	8,430	
	<i>11. Braunsberg.</i>		
1	Költtségvetés		2,100—
	Beleértve: 1 könyvtárnok	300	
	Összesen	300	
		184,010	407,075·50

Fejezet és cím		Összeg
	B) Rendkívüli kiadások.	Márka
	<i>1. Kiel.</i>	
13	A könyvtár-épület újra építésének 3. és utolsó részlete	88,000.—
14	Az új könyvtár-épület külső berendezésére	
	<i>2. Göttinga.</i>	
21	A könyvtár további kiépítésére, kiegészítő részletül	115,300.—
	<i>3. Braunsberg.</i>	
22	Egy a könyvtár számára megvett épületnek kiépítésére és körülültetésére	7,993.—
	Összesen	211,293.—
	C) Összes kiadás az egyetemi könyvtárakra:	
	Rendes kiadásokra	407,075.50
	Beleértve a fizetések és díjazások összegét: 184,010.	
	Rendkívüli kiadásokra	211,293.—
	Összesen	618,368.50

	Fizetések és díjazások	Tárgyi kiadások
VI. A kir. technikai főiskolák könyvtárai. (Magánközlemények után.)	Márka	Márka
<i>1. Aachen.</i>		
Új beszerzésekre		11,000
Fizetésre és lakbérpótlékra az I. könyvtárnoknak	3,432	
<i>2. Berlin.</i>		
(A könyvtár csak az intézet tagjai számára van nyitva.)		
Új beszerzésekre, könyvkötő stb. munkákra (költségvetés szerint 1882/85)		12,600
A tulajdonképeni könyvtárnoki állomás még nincsen életbe léptetve, a könyvtárt ideiglenesen 1 titkár és egy segéd vezeti ...		
<i>3. Hannover.</i>		
A könyvtár kiegészítésére		9,000
Egy könyvtárnok fizetésére és lakáspótlékára ..	3,432	
1 segéd díjazására		
Összesen		32,600

II.

A bajor állam nyilvános könyvtárakra tett költségének áttekintése.

(Az 1884/85. év mérlege szerint.)

A) A királyi udvari és állami könyvtár.

Mérleg-tétel	Személyi		Tárgyi	
	M.	Pf.	M.	Pf.
a) Rendes kiadások				
I. Fizetések : ¹				
1 igazgató	6,120	—		
1 főkönyvtárnok	5,580	—		
2 könyvtárnok 5,280 M. és 4,920 M.	10,200	—		
3 ór 3540—3900 M.	11,160	—		
5 titkár 3000—3360 M.	15,720	—		
2 segéd 1470 és 1587 M. 60 Pf.	3,057	60		
1 házmester	1,852	20		
6 szolga 1402 M. 32 Pf.—1587 M. 60 Pf.	8,890	40		
1 futár	1,396	56		
1 ajtónálló	1,356	—		
A könyvelő mellékdija	540	—		
II. Irodaköltségekre, leltárra, fűtésre és világitásra, tisztításra és éjjeli szolgálatra				9,826 —
III. Új beszerzésekre és könyvkötésre				41,143 —
Összesen	65,872	76	50,969	—
Végösszeg	116,841.76			

b) A tisztviselők évipótlék illetéke az 1876. augusztus 12-iki fizetési szabályzat szerint a következő összegekre van határozva:

Évi járulék	A szolgálati évek után					Megjegyzések
	1—5	6—10	11—15	16—20	Minden további quinquenniumra	
	M.	M.	M.	M.	M.	
az igazgatónak	6120	6480	6660	6840	180	7920 M. maximumig
a főkönyvtárnoknak	5580	5940	6120	6300	180	
egy könyvtárnoknak	4560	4920	5280	5460	180	
egy órnek	3540	3720	3900	4080	180	
egy titkárnak	3000	3360	3720	3900	180	

J e g y z e t e k. 1. Az alárendelt személyzet drágasági pótléka a költségvetésben van meghatározva és a fenti összegekbe betudva. Különös díjazások a II. tétel fölöltségéből fedezhetők. 2. Az épület fentartása nem a könyvtár költségvetéséből fedeztetik.

B) Királyi egyetemi könyvtárak.*1. Erlangen.*

Az egész költségvetés körülbelül.....	25,343	M.
melyből egy könyvtárnok fizetése.....	3,720	„
„ titkár „	2,286	„
„ segéd „	1,323	„
„ egyetemi segéd „	200	„
„ szolgálta „	1,323	„

2. München.

a) Fizetések: Egy főkönyvtárnoké (működési pótlék) .	720	M.
„ alkönyvtárnoké	3,160	„
„ irnoké.....	1,587	„
Két segédtitké (à 1,323 M.)	2,646	„
„ szolgálé (à 1323 M.)	2,646	„
b) Beszerzésekre, könyvkötésre stb.	9,333	„

3. Würzburg.

a) Fizetések: Egy főkönyvtárnoké.....	5,360	M.
„ könyvtárnoké	3,900	„
Két titkár (à 2280 M.)	4,560	„
b) Beszerzésekre	16,000	„
Könyvbekötésre.....	3,000	„
Jutalék	800	„

C) Királyi technikai főiskola Münchenben.

a) Fizetések: Egy főkönyvtárnoké (működési pótlék). 700 M.	
„ könyvtárnoké	2,640 „
„ szolgálé.....	1,126 „
b) Beszerzésre, könyvbekötésre	8,570 ¹ „

¹ Az egyes szakokra külön szakkönyvtárak vannak.

D) Kir. könyvtár Bambergben.

a) Fizetések : Egy könyvtárnoké.....	3,700 M.
„ titkáré	2,460 „
„ szolgáé	1,323 „
b) A gyűjtemények szaporítására és fõntartására...	3,943 „
Belső berendezés, javítás, fûtés költségeire	1,274 „
Végösszeg :	<u>12,700 M.</u>

UTÓIRAT A KÖZLÖTTEKHEZ.

Magyarországon a tudományos intézetek könyvtárnokainak állása és fizetése törvény által még véglegesen szabályozva nincsen. Az ügy a fejlődés stádiumában van, a régihez képest minden irányban határozott haladást mutat, de méltányos és végleges rendezését még a jövőtõl várjuk. Ez idõ szerint nálunk a könyvtári tisztviselõknek ugyszólván minden intézetnél más a címök, állásuk és fizetésök. Így, hogy csak a három fõvárosi nagy könyvtárról szóljunk, a Nemzeti Múzeumban vannak : õrök, segédõrök és gyakornokok ; az egyetemi könyvtárban : igazgató, õrök és tisztek ; az Akadémiában : könyvtárnok, alkönyvtárnok és könyvtártiszt. Állásukra nézve az egyetemi könyvtár őrrei a Nemzeti Múzeum segédõreivel egész az utolsó idõig egy rangban voltak, sõt tényleg egész 1875-ig ezeknek rendes fizetésök nagyobb volt, mint az egyetemi könyvtár őrreinek (l. az 1875. év elõtti költségvetéseket) ; itt tehát az őr cím semmi elõnnyel nem járt. Rangfokozat tekintetében az egyetemi könyvtár tisztviselõire nézve az 1875-iki miniszteri szabályzat a mérvadó, mely ezeknek ötödéves korpótlékot, az állami tisztviselõk rangfokozatában megfelelõ díjosztályt és a teljes nyugdíjelvezetre 40 évi szolgálatot állapított meg.

A múzeumi könyvtár tisztviselõinek állása, az intézet többi tisztviselõjével együtt az alkotmányos aera óta jelentékenyen javult, de véglegesen még rendezve nincsen. A valóság és közoktatási miniszterium a Nemzeti Múzeum tisztviselõ-

lőire nézve két kategóriát állapított meg, úgymint: *administratív* és *tudományos*. Az elsőbe tartozik: az igazgató, az irattárnok és az irnok, a másodikba: az osztályok szaktisztviselői, a rangfokozatra való minden tekintet nélkül. Az első csoport tisztviselőinek rangját és fizetését a miniszterium szabályozta, a második csoportéit javította, midőn részökre 1880-ban rangkülönbség nélkül, teljesített szolgálataik után, 100 forint ötödéves korpótlékot, a segédeknek a segédörökkel való egyenlő rangot és fizetést állapított meg, hivatásukat pedig, az 1880-ik évi költségvetés indokolásában, a hazai tudományos intézetek tanáraiéval analognak nyilvánította. Díjosztály és szolgálati évek tekintetében a miniszterium még nem határozott. Az elsőre nézve az ötvenes évekből fönmaradt helytartótanácsi rendelet ma is mérvadó, mely szerint a múzeumi őr a miniszteri fogalmazói, a segédőr pedig a miniszteri segédfogalmazói díjosztályba tartozik. Itt megjegyezzük, hogy 1881-ben az országgyűlés a múzeumi ügyek megvizsgálására egy szakbizottságot küldött ki, mely a Múzeum állapotáról és mikénti újjászervezéséről egy kimerítő javaslatot dolgozott ki, melyet a képviselőház elfogadott és a vallás- és közoktatási miniszter urnak figyelmébe ajánlott. E dolgozat a múzeumi könyvtárról igen czélszerű reformokat hozott javaslatba, de ezeknek keresztülvitelét az ország pénzügyi viszonyai mai napig késleltetik. (Lásd az egész memorandumot a „Magyar Könyvszemle“ 1881-iki folyamában.) A Magy. Tud. Akadémia nem lévén állami intézet, itt a könyvtári tisztviselők állása, rangja és fizetése egészen más szempont alá esik. — A mi a *fizetéseket* illeti, hogy olvasóink a hazai könyvtárnokok fizetéseit a külföldi könyvtárnokokéval összehasonlíthassák, a következő táblázatban mellékeljük itten a három fővárosi nagy könyvtár tisztviselőinek fizetési kimutatását, a mint ez az 1871—1886-ik évi miniszteri költségvetésben foglaltatik.

I. A Nemzeti Múzeum tisztviselőinek fizetései.

A) 1871—1875-ig.

Központi igazgatás.

1 igazgató	fizetése	2100 frt	és természetbeli lakás.
1 irattárnok	„	1000—1200 ¹ frt	„ „
1 irnok	„	600 frt és	„ „

¹ 1873-tól fogva.

Könyvtár.

1 könyvtárőr fizetése 1400 frt, 105 frt alapítványi pótlék és természetbeli lakás.

1 segédőr és t. őr fizetése 1000 frt természetbeli lakás és 300 frt személyes pótlék.¹

1 segédőr fizetése 1000 frt és 300 frt lakkbér.

1 segéd (azelőtt irnok) fizetése 5—600² frt és 200 frt lakkbér.

1 segéd fizetése 5—600 frt és 200 frt lakkbér.

**2. Budapesti egyetemi könyvtár tisztviselőinek fizetései.
1871—1875-ig.**

1 igazgató fizetése 1260 frt és 150 frt lakkbér.

1 őr fizetése 945 frt és 250 frt pótlék.

1 őr fizetése 800 frt és 200 frt pótlék.

1 tiszt fizetése 700 frt.

B) 1876—1886-ig.

3. A M. Nemzeti Múzeumban.

Központi igazgatás.

1 igazgató fizetése 2100—4000³ frt és természetbeli lakás.

1 irattárnok fizetése 1200—1500⁴ frt és természetb. lakás.

1 irnok fizetése 600 frt és 200 frt lakkbér.⁵

Könyvtár.

1 könyvtárőr fizetése 1400 frt, természetbeli lakás, 105 frt alapítványi, 100 frt ötödéves és 600⁷ frt személyes pótlék.

1 segédőr és t. őr fizetése 1000 frt, természetbeli lakás, 500 frt ötödéves⁸ és 300 frt személyes pótlék.

1 segédőr fizetése 1000 frt, 300 frt lakkbér és 200 frt ötödéves pótlék.⁹

1 segédőr (azelőtt segéd) fizetése 900 frt, 300 frt lakkbér¹⁰ és 200 frt ötödéves pótlék.

1 segédőr (azelőtt segéd) fizetése 900 frt, 300 frt lakkbér¹¹ és 100 frt ötödéves pótlék.

¹ 1868 óta. ² 1873-tól fogva. ³ 1881-től fogva. ⁴ 1880-tól fogva. ⁵ 1884-től fogva. ⁶ 1880-tól illetőleg 1884-től fogva. ⁷ 1882 óta. ⁸ 1880 óta. ⁹ 1880 óta. ¹⁰ 1882 óta. ¹¹ 1882 óta.

1 irnok ¹ fizetése 500 frt, 200 frt lakbér és ötödéves korpótlék.

1 levéltárnok ² fizetése 900 frt, 300 frt lakbér és 100 frt ötödéves pótlék.

4. A budapesti egyetemi könyvtárban.

1 igazgató fizetése 1260—2500 ³ frt, természetbeli lakás és 630 frt két tizedéves pótlék.

1 őr fizetése 1500 frt, természetbeli lakás és 240 frt két évötödös pótlék. ⁴

1 őr fizetése 1300 frt, természetbeli lakás és 208 frt két évötödös pótlék. ⁵

1 tiszt fizetése 1100 frt, 250 frt lakbér és 200 frt két évötödös pótlék. ⁶

1 tiszt fizetése 1000 frt, 250 frt lakbér és 200 frt két évötödös pótlék. ⁷

1 tiszt fizetése 900 frt, 250 frt lakbér és 100 frt évötödös pótlék. ⁸

1 kisegítő tiszt fizetése 900 frt. ⁹

1 kisegítő tiszt fizetése 700 frt. ¹⁰

5. A M. Tudományos Akadémiában.

1 könyvtárnok fizetése 1300 frt és természetbeli lakás.

1 alkönyvtárnok fizetése 1300 frt és 250 frt lakbér.

1 könyvtártiszt fizetése 1000 frt és 250 frt lakbér.

Végül megjegyezzük, hogy az utolsó évtizedből összeállított kimutatásban a tisztí fizetéseknél az 1886-ik évi tényleges szolgálati viszonyokat vettük zsinormértékül.

Cs. J.

¹ 1882-ben rendszeresített állás ² 1882-ben rendszeresített állás. ³ 1878. óta. ⁴ 1876. óta. ⁵ 1876. óta. ⁶ 1876. óta. ⁷ 1876. óta. ⁸ 1876. óta. ⁹ 1886-ben rendszeresített állás. ¹⁰ 1886-ben rendszeresített állás.

